IO. TOB. KREBSII A. M.

DE

STELITIS ATHENIENSIVM COMMENTATIO

SCRIPTA.

VIRO CLARISSIMO DOCTISSIMO

CAROLO FERDINANDO HOMMELIO

CVM

A. D. XIII. FEBR. A. CIↃ IↃCC XLIIII.

SVMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

CAPERET.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

Digitized by Google

Digitized by Google

Cum tempus inſtaret illud, HOMMELI DOCTISSIME, AMICE SPECTATISSIME, quo TV ingenii diligentiaeque fructum dulciſſimum caperes, ego vero officium TIBI meum, amoremque nouo aliquo documento probare poſſem; non dicere nunc poſſum aeque ac tum ſenſi, quam diuerſimode animus affectus ſit meus. Quamquam enim excitari in me ſentiebam voluptatem maximam, quod mox affuturum intelligebam diem eum, quo laetitiam diu iam praeceptam, officiumque TIBI meum longe iucundiſſimum declararem; tamen, quoniam hoc officium, per ſe dulciſſimum, Commentatione aliqua TIBI ſcribenda, erat peragendum, (eras enim TV a me eius generis munere aliquo remunerandus, qui a TE iſto humanitatis genere eram prouocatus) ſuauis ille animi ſenſus quodammodo debilitabatur ſollicitudine, qua eodem tempore angi videbar. In quo quidem non eſt quod putes, AMICISSIME HOMMELI, graue mihi fuiſſe ad TE, praeſertim hoc tempore TVO, ſcribere officioſam aliquam epiſtolam (nihil enim obtingere mihi poteſt ad voluptatem animi ſuauius, quam ſcribere ei, quem vnice diligo, quemque mei perſpexi amantiſſimum) ſed huius ſollicitudinis cauſa erat haec, quod animo perpendebam, Commentationem eſſe ſcribendam HOMMELIO, h. e. homini doctrinae elegantiſſimae, iudiciique acutiſſimi, cui facile intelligebam, quam difficile eſſet ſatisfacere cum delectu verborum inſtituendo, tum re deſcripte exponenda, quin argumento ipſo ſeligendo, quod niſi eſſet eiusmodi, vt dignitatis gratia aliqua commendare ſe TIBI, probareque poſſet, putabam

fore vt non niſi difficilem aditum in animo haberet TVO. Quid ergo? diſtrahebatur diuerſarum rerum cogitatione animus. Hic officium aliquam commentationem TIBI ſcribendam, a me non tam poſtulabat, quam exigebat; illic metus iuſtus, doctrinaeque TVAE debitus, denegabat: hic humanitatis ratio id ſuadebat, illic imbecillitatis meae conſcientia diſſuadebat. In hoc cogitationum biuio eram tanquam alter Hercules Prodicius conſtitutus, nec, quo progrederer, certo conſtabat; cum TVA, HVMANISSIME HOMMELI, Humanitas, blanda illa et efficax animorum conciliatricula, mihi occurreret, omnique timore adempto, perſuaderet, vt commentationem ingrederer. Vide quid TVA poſſit humanitas: Quae certiſſime confidebam fore, vt, quemadmodum iudicii TVI acumen meos in commentatione hac admiſſos errores perſpiceret; ita eosdem comiter corrigeret, humanaeque imbecillitati condonandos putaret. Haec TVA humanitas, etſi inprimis me commouit, vt manum huic Commentatiunculae admouerem, tamen, etiamſi non crediſſem me fauorem ipſius eſſe conſecuturum, idem a me exegiſſet cupido, partem aliquam aeris alieni, quo TIBI ſum obſtrictus, ea re perſoluendi. Quid enim debeam PARENTI TVO OPTIMO, PATRONO meo, ſumma animi obſeruantia colendo, quid TIBI, cuius ſuffragatione auctus ab EO, ornatusque ſum, etſi gratus animus geſtit praedicare, tamen, quando verendum eſt ne VESTRAM offendam modeſtiam, omnem eam orationem praetermittendam puto. Illud vero, quomodo facere poſſum, vt non iucundiſſima memoria repetam, gratiſſimoque animo praedicem, quod anno ſuperiori, cum iidem mihi, qui TIBI nunc, quemadmodum ſerius, ita dignius, honores tribuerentur, me ornaſti munere aliquo; quod etſi erat per ſe longe iucundiſſimum, vti omnia eſſe debent, quae ab homine doctiſſimo, nobisque amiciſſimo proficiſcuntur, tamen, quoniam abs TE veniebat, maiorem dignitatem ſui, gratiamque afferebat. Non igitur ſolum amicitiae leges aut officii religio, ſed vel ipſa humanitatis ratio poſtulauit a me hoc, vt TE hoc die TVO remunerarem aliquo munere, ſi non pari, tamen, niſi mihi ipſe abblandior, grato. Quod ſi ego eſſem is, qui praecepto illi Heſiodio ſatisfacere poſſet, TIBI profecto non ſolum eadem, qua a TE accepi, menſura, ſed cumu-

Digitized by Google

cumulatiore etiam redderem; nunc vero cum re non poſſim ſatisfacere, non dubito quin voluntate remetiendi ſatisfieri TIBI patiare. Hoc enim TV, HVMANISSIME HOMMELI, iterum a me es, iterumque rogandus, vt hanc commentatiunculam non tam ex eius dignitate, quae eſt nulla, quam ex animo, conſilioque auctoris metiri, eamque non tam eruditam velis, quam officioſam exiſtimare. Caeterum etſi huius Diſputatiunculae argumentum leuius quam pro TVA eruditione videtur, tamen, quando in TE eruditam illam popularitatem cognoui, quae nihil contemnit, rebusque etiam minutis pretium ſuum ponit, non eſt quod verear, ne huius Commentationis argumentum aut ab ea legenda TE deterreat, aut eius lectionem efficiat TIBI moleſtam. Stelitas, homines apud Athenienſes, capitis poena damnatos, noſtraque aetate obliuionis quaſi tenebris ſepultos, in lucem conſtitui, adſpectumque producere, eorumque rationem exponere. Agam de his hominibus, ſed ita, vt in cretionibus ſcribi ſolet, quibus ſcio poteroque. TV vero, HOMMELI DOCTISSIME, ſubduc TE paullulum grauiorum rerum cogitationi, et da TE mihi, animumque TVVM legendae huic Commentationi; quam oro vt ſemper recordere non eſſe ſcriptam ita, vt inanem doctrinam iactarem, ſed vt iuſtum, TVIsque erga me meritis debitum officium declararem meum. Quo nomine ſi eam ſeſe probaſſe TIBI intellexero, non ſolum officioſam, ſed felicem etiam exiſtimabo.

Cum autem hunc de Stelitis locum elegerim, in eoque illuſtrando temporis aliquid, ſtudiique ponere conſtituerim, facile intelligo leges, quarum auctoritati omnis Diſputatio, via et ratione inſtituenda, parere debet, non mihi permittere, vt prius de Stelitis ipſis, eorumque poena agam, quam explicatam iſtorum hominum notionem tradiderim. Quod quidem mihi negligendum eſt eo minus, quo magis verendum eſt, ne forte vnus et item alter non ſatis cautus, ſimilitudine vocis deceptus, confundat hos Stelitas cum iis, quorum mentionem in hiſtoria Eccleſiaſtica fieri conſtat. Stelitae apud Athenienſes homines dicebantur ii, quorum nomina vna cum Elogio columnae inſcribebantur ita, vt ipſi ab vnoquoque impune poſſent occidi. Quam deſcriptionem veram eſſe non ſolum Demoſthenis locus, paullo

poſt adducendus, ſed Grammatici longe doctiſſimi conſenſus oſtendit. Deſcribit hos homines α) Heſychius his verbis. Στηλίτας) οὕτως ἐκάλουν Ἀττικοὶ οἵτινες ἐπ' αἰτίαν τινὰς (leg. cum Steph. ἐπ' αἰτίᾳ τινὶ) ἐστηλογραφήθησαν.

α) In voce Στηλίτας.

Sed vt dilucidius appareat quae ratio horum hominum, eorumque poenae fuerit, et quam vim iſta in columnam inſcriptio habuerit, age Demoſthenem, quo quis elegantius poteſt, accuratiusque exponere? excitabimus ita, vt totam iſtam rem nos doceat: Qui poſtquam de corruptiſſimis Athenienſium, ſuae aetatis moribus locutus, deque miſerrimo reipublicae ſtatu vehementer eſſet conqueſtus, pergit ita: β) τὰ δ' ἐν τοῖς ἄνωθεν ὅτι τ' ἀναντία τούτων εἶχεν ἐγὼ δηλώσω, οὐ λόγους ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων ἡμετέρων δεικνύων, ἃ ἐκεῖνοι κατέθεντο εἰς Στήλην γράψαντες ἀκρόπολιν οὐχ ἵνα αὐτοῖς ᾖ χρήσιμα (καὶ γὰρ ἄνευ τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα ἐφρόνουν) ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς ἔχητε ὑποδείγματα καὶ παραδείγματα, ὡς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν προσήκει· τί οὖν λέγει τὰ γράμματα; Ἄρθμιος, φησὶν, ὁ Πυθώνακτος ὁ Ζελείτης ἄτιμος ἔσω καὶ πολέμιος τοῦ δήμου Ἀθηναίων αὐτὸς καὶ γένος· εἶθ' ἡ αἰτία προσγέγραπται δι' ἣν τοῦτ' ἐγένετο, ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ τῶν Μήδων εἰς Πελοπόννησον ἤγαγεν οὐκ Ἀθήναζε et caet. Hoc dicebatur στηλίτην ποιεῖν τινα. Quoniam hic locus eſt praecipuus, qui illuſtrando toti Commentationis meae argumento facit, non poſſum, quin breuitatis quaſi fines, quibus includere hanc Diſputationem conſtitui, transgrediar, in eoque exponendo paullo diutius inhaeream. Et primo quidem poſſum ex hoc loco auctoritatem petere, quae confirmet verum eſſe, quod dixi, nominibus hominum proſcriptorum pilae inſcriptis adiectum fuiſſe Elogium ſ. cauſam damnationis, quod diſerte docetur verbis his, ἡ αἰτία προσγέγραπται δι' ἣν τοῦτ' ἐγένετο. Quae autem poena fuerit his Stelitis impoſita, ea indicatur a Demoſthene cum dicit, hunc Arthmium cum ſuo genere pronunciatum fuiſſe ἄτιμον. Quis igitur eſt ἄτιμος? Huius enim vocis tam incertus ſaepe, tamque vagus cum apud Demoſthenem eſt, tum apud caeteros Oratores Atticos ſignificatus, vt niſi vnus conſtituatur, ad cuius tanquam normam huius loci interpretatio dirigatur, tota fere diſputatio ſit erratura. Cum autem in huius vocabuli ſignificatu diuerſo obſeruando fuerim curioſus, eaque res neque ad cognoſcendum ſit inutilis, neque ab hac re praeſenti abhorreat, veniam, opinor,

β) Philipp. III. p. 49. edit. VVolf.

Digitized by Google

opinor, a TVA humanitate, HVMANISSIME HOMMELI, impetrabo, ſi in hoc ſignificatu vario, a me in lectione Veterum obſeruato, afferendo paullulum laſciuiam. Et γ) Enarrator quidem graecus Demoſthenis nonniſi triplex eſſe putat ἀτίμων genus; quod deſcribit ita: *τῶν ἀτιμουμένων οἱ μὲν τὸ τρίτον μέρος τοῦ σώματος ἠτιμοῦντο, οἱ δὲ τὰ δύο, οἱ δὲ ὁλόκληρον, οὗτοι δὲ οὐδενὸς μετέχον τῶν κοινῶν· τοῦτο οὖν ἐςὶ τὸ καθάπαξ ἀντὶ τοῦ ὁλοκλήρως.* Sequitur huius auctoritatem δ) Petitus. Ego etſi non ſum is, qui neget triplicem hanc ἀτίμων ab Vlpiano traditam diſtinctionem Veterum auctorum tanquam ſuffragio poſſe confirmari, tamen non facile perſuaderi mihi patiar, vt credam, triplici illo ἀτίμων genere ab Vlpiano conſtituto omnes ἀτίμους a veteribus commemoratos poſſe comprehendi, qui Veterum lectione edoctus ſciam, eſſe quosdam, qui in numerum ἀτίμων ſint relati, neque tamen triplici illo genere incluſi. Ego quo ſaepius diligentiusque mecum reputo, quae vis ſit vocis ἀτιμίας et qua interpretatione latina eius ſententia exprimenda, eo magis inclino eo vt putem, poenam illam, quae ἀτιμίας nomine apud Oratores Atticos celebris eſt, reſpondere Latinorum poenae, quae dicitur diminutio capitis: Quae quemadmodum apud Latinos poenam diuerſi generis indicat, ita vt ſi quis v. c. iacturam aliquam exiſtimationis, aut libertatis, aut bonorum, aut honorum, aut iuris ciuitatis, aut vitae denique ipſius fecerit, capitis diminutionem paſſus dicatur, ſic vox ἀτιμία Graecis vſurpatur ita vt poenam variam, et aliam grauiorem alia ſignificet. Cuius quidem poenae, voce ἀτιμίας indicatae, non tria ſunt, vt Vlpianus, eiusque auctoritate commotus Petitus faciunt, ſed plura genera conſtituenda. Primum genus, idque omnium leuiſſimum eſt, ſi quis, bonis omnibus integris relictis, non omni iure, vnicuique ciuium conceſſo, ſed aliqua tantum eius parte priuatur, ita vt v. c. non poteſtatem habeat ad populum pro concione dicendi, neque poſſit in Senatum Quingentorum legi; ita enim capio verba ε) Andocidis εἰπεῖν ἐν τῷ δήμῳ et βουλεῦσαι. qui de hoc ἀτίμων genere quam diligentiſſime exponit. Alterum genus ἀτίμων complectitur aerarios ſ. eos, qui aerario debebant, qui ab omni omnino reipublicae adminiſtratione remouebantur, ſed ad certum tantum tempus h. e. eousque dum ſoluiſſent, quod publico debebant. De his enim hominibus lex a Libanio in argumento Andro-

γ) In Midianam Tom. V. p. 172.

δ) in Commentario ad Legg. Att. p. 377.

ε) de Myſteriis p. 209. edit. Miniat.

Digitized by Google

Androtianae laudata diſerte pronunciat, *τὸν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ μὴ πολιτεύεσθαι*, quod quale ſit ζ) docet Demoſthenes. Non licebat aerariis ſuffragia ferre, non iudicis partes ſuſtinere; neque licebat iis verba facere in concione eodem Demoſthene η) auctore. Quid? quod iidem non poterant quemquam in ius vocare, quod idem θ) auctor grauiſſimus teſtatur. Ab harum autem rerum iure aerarios non diutius fuiſſe excluſos quam debitum ſoluerint, id me docuit ι) Libanius. *τὸν ὀφείλοντα*, inquit, *τῷ δημοσίῳ μέχρις ἂν ἐκτίσῃ ἄτιμον εἶναι.* Ex horum *ἀτίμων* genere fuit Cimon. Tertiae *ἀτιμῶν* claſſi adnumerantur, qui cum liberis ſuis ab omni reipublicae adminiſtratione arcebantur ita, vt omnis ſpes huius iuris recuperandi praecideretur. Horum hominum, qui ab Vlpiano *ὁλόκληρον ἄτιμοι*, a Demoſthene, *καθ' ἅπαξ ἄτιμοι* dicuntur, rationem accuratiſſime deſcriptam habemus apud κ) Andocidem. In horum *ἀτίμων* numerum referebantur cum multi alii tum ii, qui corpus ſuum vulgauerant, de quibus agit locus egregius λ) Aeſchinis, qui docet, a quot, quantorumque munerum ſocietate id generis homines fuerint excluſi. Horum hominum calamitatem non facile vidi qui diligentius expoſuerit μ) Demoſthene, cuius locum, etſi paullo longiorem, quid impedit quo minus ad rem praeſentem transferam? Is igitur vbi dixit Stratonem quendam fuiſſe priuatum omni iure ciui Athenienſi dato, et factum *καθάπαξ ἄτιμον*, paullo poſt docet quam vim iſta poena habuerit; cum de hoc Stratone hoc *ἀτιμίας* genere notato ita loquitur. *οὔτε λαχεῖν δίκην ἀτιμηθέντα, οὔτε διαιτητὴν γενέσθαι Μειδίᾳ· οὐθ' ὅλως τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζειν, ὡς ἔοικεν, ἐς' ἀσφαλές.* Et paullo poſt de eodem, *ὁ μὲν, ἠτίμωται*, ν) dicit, *καὶ παραπόλωκεν.* quoniam auctore ξ) Vlpiano ii, qui nullius in republica muneris participes fieri poſſunt, a mortuis non multum differunt. Et paucis interiectis verſibus de eodem Stratone loquitur Demoſthenes ita: *Στράτων ἕστηκε νυνὶ σιωπῇ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν κοινῶν ἀπεστερημένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ φθέγξασθαι ἢ ὀδύρεσθαι, καὶ οὐδ' εἰ δίκαια ἢ ἄδικα πέπονθεν ὑπὸ Μειδίου, οὐδὲ ταῦτ' ἔξεστιν αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν.* Et omnium diſertiſſime huius *ἀτιμίας* acerbitatem deſcribit, dum alio ο) loco de ea ita loquitur. *οὐ γάρ ἐστιν ὄφλημα, ὅ, τι χρὴ καταθέντα ἐπίτιμον γενέσθαι τοῦτον, ἀλλ' ἁπλῶς οὕτως ἠτίμωται*; quae vltima verba eandem vim habent, quam ea, quibus paullo ante erat vſus, *καθ' ἅπαξ*

ζ) Orat. contra Ariſtogiton. I. pag. 502.

η) Orat. II. contra Ariſtog. p. 503.

θ) Orat. adu. Theocrinem. p. 509.

ι) In argumento Orat. adu. Ariſtogit. praepoſito.

κ) De Myſteriis p. 208.

λ) In Orat. contra Timarchum. 173.

μ) Orat. adu. Midiam p. 397.

ν) Orat. laud. p. 398.

ξ) In Commentario huius Orationis p. 173.

ο) p. 399. Orat. laudata

ἅπαξ ἄτιμον γενέϑαι. Quod diximus homines eos, qui hoc ἀτιμίαις gerere fuerint puniti, ab omni omnino reipublicae adminiſtratione fuiſſe excluſos ita, vt nullam priſtinae dignitatis vnquam recuperandae ſpem retinuerint, id etſi hic locus Demoſthenis ſatis luculenter oſtendit, tamen alio quodam, eoque non minus dilucido loco π) Auctoris eiusdem confirmare poſſum, in quo diſerte οἱ ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ quos ſupra teſtibus ſatis, vt opinor, grauibus oſtendimus ad certum tantum tempus a reipublicae adminiſtratione remotos fuiſſe, illi igitur ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ ſ. Aerarii diſtinguuntur a τοῖς καϑάπαξ ἀτίμοις ſ. iis, quibus omnis omni tempore aditus ad honores conſequendos, muneraque publica obeunda erat intercluſus. Horum autem ἀτίμων non vna ſemper erat, eademque ratio. Quidam enim a re publica capeſſenda in perpetuum arcebantur ita, vt bona ipſis integra et ſalua manerent, quod cum ex multis aliis, tum ex loco Andocidis paullo ante adducto intelligi poteſt; quidam vero cum munerum publicorum priuatione, etiam fortunarum ſuarum iacturam ſentiebant, cuius rei exemplum illuſtre commemorat ρ) Demoſthenes, vbi de acerbitate legis a Leptine latae conqueritur, cuius violator ipſe ἄτιμος fiebat, eiusque bona publicabantur, ἄτιμος ἔςω, inquit, καὶ ἡ ἐσία δημοσία ἔςω. propterea Demoſthenes adiicit, δύο τιμήματα ταῦτα. Sed indicatur praeterea voce ἀτιμίας aliud quoddam poenae genus, quod in triplici illo, de quo huc vsque diſputauimus non eſt comprehenſum. Eſt enim vbi vox ἄτιμος vſurpatur de eo, qui patria ſua eiectus, extorrisque viuit: Quem ſignificatum deprehendiſſe mihi videor apud Plutarchum σ) in his verbis: Ἀτίμων ὅσοι ἄτιμοι ἦσαν πρὶν ἢ Σόλωνα ἄρξαι, ἐπιτίμες εἶναι πλὴν ὅσοι ἐξ Ἀρείε πάγε ἢ ὅσοι ἐκ τῶν Εφετῶν ἢ ἐκ πρυτανείε καταδικαϑέντες ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐπὶ φόνῳ ἢ σφαγαῖσιν ἢ ἐπὶ τυραννίδι ἔφυγον, ὅτε ϑεσμὸς ἐφάνη ὅδε, quorum verborum ſenſum ego puto eſſe hunc: Qui aliquam capitis diminutionem paſſi ſunt ante quam Solon Archon factus eſt, ii priſtinae ſuae dignitati reſtituantur, exceptis iis, qui apud Areopagitas, aut Ephetas aut in Prytanaeo caedis aut

π) Orat. contra Ariſtogiton. p. 494.

ρ) In Orat. contra Leptin. 383.

σ) In Vita Solonis pag. 162. Edit. Steph.

regni affectati crimine damnati ſolum verterunt, patriaque extorres vixerunt, quum iſta lex fuit propoſita. In quibus verbis quis non diſerte dici intelligit, priores illos ἀτίμους dignitati ſuae fuiſſe reſtitutos, ſed poſteriores illos manſiſſe ἀτίμους h. e. non fuiſſe reuocatos ex exilio in quo vixerint tum, cum iſta lex ſanciretur. Neque me poenitet eius eſſe ſententiae vt putem, eodem ſignificatu vocem ἄτιμος eſſe adhibitam in alia lege a Plutarcho τ) adducta, quae eſt haec: Ἄτιμος ἔστω ὃς ἐν στάσει μηδετέρας μερίδος γενόμενος. Huius legis ſententiam puto eſſe hanc: Qui in ſeditione ciuili medios ſe gerere, domique ſedere quieti velint, eos patria ſua eſſe eiiciendos: In quo quidem me mirifice confirmat Gellii υ) auctoritas, qui vltima huius legis verba interpretatus eſt ita: *Is domo, patria, fortunisque omnibus careto, Exul, extorrisque eſto.* Neque eſt, quod quis ſententiae meae infringendae obiiciat Ciceronis auctoritatem, qui huius legis verba, ἄτιμος ἔστω, latine reddit ita, *Solonem capite ſanxiſſe.* Quis enim neſcit capitis poenam etiam dici de exſilio. Quod ad legem ipſam attinet φ) Plutarchus alio loco eam vocat παραλογώτατον νόμον, ſed prudentiae Solonis in hac lege ſancienda defenſionem ſuſcepit χ) Gellius. Caeterum haec Solonis lex ſuccedente tempore vim ſuam amiſit, quod intelligi poteſt ex ψ) Lyſia. Sed quorſum haec diſputo? quorſum? nempe eo, vt videamus an poſſimus veram vocis ἄτιμος notionem inuenire, quae conueniat illi Demoſthenis loco, qui docet Arthmium Zeliten cum ſuis ἄτιμον fuiſſe pronunciatum. Quid igitur? conuenitne ex illis quatuor τοῦ ἀτίμου ſignificatibus, quos indicauimus, ſatisque luculentis, ni fallimur, exemplis confirmauimus, vnus qui nos doceat, quo poenae genere fuerit Arthmius affectus cum factus ἄτιμος dicitur? Minime vero. Habet enim in illo Demoſthenis loco vox ἄτιμος ſignificatum paullo inſolentiorem. Quem igitur? hunc, vt ſignificet hominem ſacrum ſ. eum, qui ab vnoquoque poteſt impune occidi. Quae quidem ſententia mea vt auctoritatem aliquam accipiat, adducam teſtem ω) Harpocrationem, vt eam ſuo aſſenſu confirmet. Ἄτιμος, inquit, τοῦτο ἰδίως

ἔταξε

τ) In Vita Solon. p. 163.

υ) Lib. II. c. 12.

φ) In Diſp. περὶ τῶν ὑπὸ θείου βραδέως τιμωρουμένων p. 976. Edit. Steph.

χ) Lib. II. c. 12.

ψ) Orat. adu. Philon.

ω) In voce ἄτιμος.

ἔταξε Δημοσθένης Φιλιππικοῖς, ἡγῦν ὃν ἄν τις ἀποκτείνας ὐχ᾽ ὑπόκειται ἐπιτιμίῳ. Sed quid attinet in inſolenti huius vocis ſignificatu inueniendo ad aliorum auxilium decurrere, cum Demoſthenes ipſe, optimus profecto harum rerum interpres, diſerte dicat, quae vis huic voci in hoc loco ſit, poteſtasque tribuenda: Qui cum dixerat Arthmium iſtum fuiſſe ἄτιμον pronunciatum, veritus, ne huius vocis ſignificatus vſitatus animis auditorum obuerſaretur, explicandae huic voci adiecit haec: τῦτο δ᾽ ἐςὶν ὐχ᾽ ἣν ἂν ὑτωσί τις Φήσειεν ἀτιμίαν h. e: *Hoc ſc. ignominia affici, non eſt ſc. ea ignominia, quam quis vulgo et ordinarie patitur, quando quis ſc. ab adminiſtratione reipubl. remouetur*; τί γὰρ τῷ Ζελείτῃ τῦτ᾽ ἔμελεν εἰ τῶν Ἀθήνησι κοινῶν μὴ μεθέξειν ἔμελλεν, ἀλλ᾽ ὐ τῦτο λέγει, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς Φονικοῖς γέγραπται νομοις· ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ διδῷ δίκας Φόνυ δικάσασθαι, ἀλλ᾽ ἐυαγὲς ἦν τὸ ἀποκτεῖναι καὶ ἄτιμος Φησι τεθνάτω. τῦτο δὴ λέγει καθαρὸν τὸν τῦτων τινα ἀποκτείνοντα εἶναι. Quid gitur? probauine TIBI HOMMELI DOCTISSIME. ſententiam meam, qua contendebam ἄτιμον in hoc Demoſthenis loco ſignificare hominem ſacrum ſ. eum, quem occidere impune vnicuique licet? Mihi quidem videtur. Hic locus, ſignificatusque vocis in eo occurrentis paullo inſolentior ſi animo Petiti obuerſatus fuiſſet tum, cum eiusdem vocis ἄτιμος interpretationem, ab Vlpiano profectam, legeret, non profecto hunc Enarratorem graecum, eiusque ſententiam reprehendendam putaſſet. Cum enim legem quandam, a αα) Demoſthene laudatam, cuius ſententia erat haec, vt ſi quis in perniciem populi aut daret, aut acciperet munera, is eſſet ἄτιμος καὶ παῖδες καὶ τὰ αὐτῦ, hanc igitur legem cum ββ) Vlpianus interpretatus eſſet his verbis, ὑκῦν πρὸς ἀμφότερα χρήσιμος ἡ ἀνάγνωσις τῦ νόμυ, διότι θανάτυ τῆς τιμίας ὡρισμένης κατὰ τῶν διαφθειρόντων, Petitus hanc vocis ἀτίμυ interpretationem ab Vlpiano traditam falſam eſſe vult ex eo, quod lex nihil dicat niſi ἄτιμος ἔςω, quod etſi de grauiſſimo ignominiae genere ſit intelligendum, tamen nihil grauius indicari quam hoc, huius legis contemptorem ab omni publicorum munerum adminiſtratione eſſe remouendum:

αα) In Midiana p. 401.

ββ) Commentar. in Midian. p. 177.

uendum: In quo quidem ſine dubio vir ille longe eruditiſſimus nota cenſoria in iſtam Vlpiani interpretationem non animaduertiſſet, ſi cogitaſſet alias eſſe ἀτίμȣ ſignificationes, in triplici illo genere ἀτιμίας non comprehenſas.

Quam vim iſta nominum in pilam inſcriptio habuerit, quidque eam ſit ſecutum, et ſi TE IPSVM HOMMELI DOCTISSIME, ex diſputatis intelligere ſcio, tamen officii mei eſſe partiumque puto, vt paucis exponam. Cum hominum grauis cuiusdam criminis conuictorum (quod quale fuerit paullo poſt docebitur) nomina vna cum Elogio pilae eſſent inſcripta, praeconis vox vnicuique, eiusmodi Steliten aliquem interfecturo, non modo impunitatem, ſed γγ) praemium etiam facinoris praeclari promittebat. Haec praemia propoſita dicebantur ἐπικηρυκευόμενα χρήματα; alterum autem illud, proſcripti cuiusdam interficiendi cauſa nummos edicere, dicitur Graecis χρήματά τινι i. e. alicuius cauſa ἐπικεκηρυχέναι, quod me docuit δδ) Demoſthenes cum dicit. Θηβαίȣς χρήματα ἐπικεκηρυχέναι Φιλίππῳ h. e. Thebanos publice per praecones nummos promiſiſſe ei, qui Philippum eſſet interfecturus. Hic vero quid impedit, quo minus εε) Vlpianum audiamus de hoc more accurate exponentem. Ὅταν πόλις, inquit, ἔχῃ πρός τινα δυσμένειαν, ἐπιβοᾷ καὶ ἐπικηρύττει μισθὸν καὶ χρήματα τῷ φονεύσαντι· et paullo poſt, ὅταν πόλις, ὡς ἔφημεν, ἐχθρὸν ἔχȣσά τινα ἐπιβȣλεύοντα αὐτῇ καὶ βȣ́λοιτο αὐτὸν ἀνελεῖν χρήματα κηρύττει τῷ ἀνελόντι αὐτόν. πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ ἰδιωτῶν τȣ͂το ἐγένετο. Quae pecunia publice promittebatur interfecturo aliquem Steliten, eam iam diximus Graecis vocari χρήματα ἐπικεκηρυγμένα. Quae quidem pecunia, quo facilius homines alliceret eos, qui proſcripti cuiusdam occidendi partes in ſe erant ſuſcepturi, in foro, aut in templis arae imponebatur, vnde ſtatim auferri poterat. Docuit me eam rem, non vbiuis obuiam ζζ) Aeneas, cuius locum, quoniam intelligo eſſe ampliorem, quam quem huius Commentatiunculae anguſtiae capere poſſint, non, credo, poſtulabis a me, HVMANISSIME HOMMELI, vt huc transferam.

γγ) De ea re agit Enarrator Graecus Ariſtoph. in Au. v. 1073.

δδ) In Orat. de falſ. Legat. p. 203.

εε) In Commentar. de falſ. Legat. p. 83.

ζζ) Polioreet. c. X.

Horum

Horum Stelitarum quando apud Veteres exigua ſit mentio non opinor quemquam fore, qui acerbe a me exigat hoc, vt multos producam, qui iſto ignominioſae, capitalisque poenae genere fuerint puniti; qui pauci veterum monumenta perluſtranti ſeſe obtulerunt Stelitae, eorum nomina edam. Et omnium primus quidem, quem ego quidem ſcio, Stelitarum fuit Diagoras, cognomine Athei inſignis, de cuius poena non facile vidi, qui dilucidius exponeret Enarratore Graeco ηη) Ariſtophanis ad hos Comici verſus

Ἢν ἀποκτείνῃ τις ὑμῶν Διαγόραν τὸν Μήλιον
Λαμβάνειν τάλαντον.

In Stelitarum numerum fuiſſe relatum Alcibiadem non ϑϑ) Iſocrates ſolum dicit, ſed ex Cornelio ιι) etiam colligitur: qui etſi non diſerte dicit impunitatem Alcibiadis occidendi vnicuique fuiſſe propoſitam, tamen id aliunde conſtat. Qui enim ob myſteria profanata (in quo crimine Alcibiadem haeſiſſe, qnis eſt in antiquitatis memoria tam parum verſatus vt neſciat?) damnati ſponte ante iudicum ſententiam latam vrbe ceſſerint morti eos fuiſſe addictos, eius rei auctor eos κκ) Andocides. Conf. de eodem Alcibiade et de re eadem λλ) Thucydides. His adnumerandus eſt Arthmius Zelites, cuius μμ) Demoſthenes et alii aliquoties mentionem fecerunt. item Hipparchus de quo eſt apud νν) Lycurgum.

Hic vero longe abſum vt dubitem, quin τv, DOCTISSIME HOMMELI, ſis a me poſtulaturus hoc, vt dicam, quae fuerint illa crimina, quae tam grauem poenam iis contraxerint. Ego quantum ex lectione Veterum intellexi, ſcio fuiſſe duo: Quorum alterum erat, ſi quis Athenienſes, aut eorum ſocios pecunia corrumpere, hoſtique in manus tradere conatus eſſet, cuius criminis conuictum Arthmium illum Zeliten damnatum fuiſſe ſcimus; alterum vero, ſi quis myſteria profanaſſet, religionemque adeo contaminaſſet, cuius criminis poſtulatum fuiſſe vidimus Diagoram. Alcibiades vero, etſi Hermarum deiectarum crimine accuſabatur, tamen

ηη) In Auibus v. 1073.

ϑϑ) In Orat. de Bigis p. 461. Edit. Baſ.

ιι) In vita Alcib. c. V.

κκ) In Orat. de Myſter. p. 176.

λλ) Lib. VI. pag. 416. ſeq. Edit. Duc.

μμ) In Philip. III. p. 49. de falſa Leg. 236. Aeſchines contra Cteſiph. pag. 320. Dinarchus in Orat. contra Ariſtogit.

νν) Orat. adu. Leocrat

inprimis premebatur eo, quod myſteria vulgaſſet. De qua re apud Andocidem eſt in oratione ſaepius laudata.

Meminiſti haud dubie, HOMMELI DOCTISSIME, ſupra a me eſſe dictum, quorum nomina pilis fuerint inſcripta, eos ignominia fuiſſe notatos, vrbeque eiectos vniuscuiusque iniuriae et vi expoſitos: Quod quidem non ita intellectum volo, quaſi iſta nominum pilae inſcriptio ſemper eam vim habuerit, ita vt quorum nomina fuerint inſcripta, iis ignominiae aut exilii onus fuerit ſubeundum. Hoc neque dico, neque in opinione cuiusquam relinqui volo. Nam inſcribebantur etiam pilis nomina virorum de republica optime meritorum, vt horum monumentorum ope eorum memoria ad gratam poſteritatem propagaretur. In quam quidem rem egregius eſt ξξ) Demoſthenis locus. Et οο) Vlpianus de eadem re tradit haec: *Στήλη ξύλον ἢ λίθος τετράγωνος εἰς ὃν ἐγέγραπτο τὰ τῶν δώρων.* Et omnium luculentiſſime eandem rem exponit ππ) Suidas. Στήλη, inquit, *ἐςὶ λίθος ἢ χαλκὸς ἐπιμήκης τετραγώνῳ σχήματι ἱδρυμένος ἐν ᾗ γέγραπται ἡ τῶ ςηλιτευομένου ὕβρις πολλάκις δὲ καὶ τῶν εὐεργετῶν εὐεργεσίαι ἀναγράφονται.* Sed non horum hominum ſolum nomina pilis inſcribebantur, ſed eorum etiam, qui ſocietatem inierant foedusque amicitiae cauſae firmandae fecerant. Qui huius ſocietatis, foederisque ei confirmandae facti participes erant, eorum nomina columnae inſcribebantur, ipſique ſocii *εἰς ςήλην ἀναγεγραμμένοι* dicebantur. Cuius rei inſigne eſt exemplum apud ρρ) Aeſchinem. Hi omnes etſi pilis inſcribebantur, tamen vſus, qui in his rebus ſolus fere dominatur, obtinuit vt nunquam Stelitae vocarentur, adeo vt quoties Stelitarum mentio fit apud Graecos veteres, ſemper ſint intelligendi ii, quorum nomina eo conſilio ſint inſcripta, vt ignominia afficerentur, vrbeque eiecti ab vnoquoque poſſent impune occidi.

ξξ) In Orat. adu. Leptin. 376.

οο) In Orationem aduerſ. Leptin. p. 144.

ππ) In Voce Στήλη.

ρρ) Orat. contr. Cteſiph. p. 284.

Caeterum neſcio an operae ſit pretium adiicere hoc, quoniam *Στηλίτην* fieri maximum erat ignominiae genus, inde veniſſe, vt *ςηλιτεύειν τινα* ſignificet, ignominia aliquem, contumeliaque afficere. Neque aliud ſpectaſſe puto Heſychium cum *ςηλιτεῦσαι* expoſuit per *τὸ θριαμβεῦσαι*, hoc enim nihil eſſe aliud,

Digitized by Google

aliud, quam grauiſſimo ignominiae contumeliaeque genere afficere ex iis intelligitur, quae de voce θρίαμβος obſeruat σσ) Cuperus. Quod ſi cogitamus, non eſt quare anxie quaeramus rationem qua ductus Gregorius Nazianzenus orationes ſuas inuectiuas contra gentes inſcripſerit, στηλιτευτικοὺς λόγους; huius enim inſcriptionis rationem, a more quorundam hominum, ignominia et contumelia notandorum, nomina pilis inſcribendi eſſe petitam antiquus eius Commentator tradit. Neque alia eſt τοῦ στηλοκοπεῖν notio quam haec, vt denotet, alicuius nomen contumeliae ignominiaeque cauſa pilae inſcribere, vnde ττ) Polluce auctore dicitur ἐστηλοκοπημένος is, qui contumeliam aliquam et ignominiam eſt paſſus. Quod ſi cogito, non video quare στηλοκόπας, non dicit poſſi is, qui alios ignominia et contumelia afficit et maledictis dilacerat. Non dubito quin TIBI, HOMMELI in Veterum monumentis cognoſcendis DILIGENTISSIME, occurrat Polemo ille Grammaticus, quem υυ) Athenaeus cognomine στηλοκόπου fuiſſe inſignitum tradit. φφ) Caſaubono, cui in hoc litterarum genere facile omnes aſſurgunt, non dubium eſt, quin id cognomen Polemoni inditum fuerit ex eo, quod ſtudioſus fuerit in colligendis monumentis et ſcriptionibus publicis in Acropoli ſeruatis. Sed non me mouet tanti Viri auctoritas vt eius ſentiae, nimis longe petitae, ſubſcribendum putem. Me quidem non video quare poenitere poſſit ſententiae, quam et χχ) Valeſio placere poſtea intellexi, vt putem Polemoni cognomen τοῦ στηλοκόπου exinde adhaeſiſſe, quod cum alios, tum Eratoſthenem, cuius ſcriptorum cenſuram egerat, maledictis lacerauit, ignominiaque affecit.

Sed intelligo me limites huic Commentatiunculae conſtitutos eſſe transgreſſum; quam quidem diſputandi immodeſtiam non inepto ambitioſe differendi ſtudio, ſed iucundiſſimae TEcum, SVAVISSIME HOMMELI, colloquendi voluptati tribuendam putabis. Mihi enim in hac Commentatione, ad TE ſcripta, occupato cum iucundiſſima TVI imago ſemper obuerſata ſit ita, vt TEcum tanquam praeſente colloqui mihi viderer, TVA vrbanitate, elegantia, amoenitateque ingenii captus longius in diſputando ſum productus. Nunc vero, ne ineptus

hoc

σσ) Obſeruatt. Lib. I c. 12.

ττ) Lib. VIII. ſ. 73.

υυ) Lib. VI. Deipnoſ.

φφ) Ad notatt. in Athenaeum p. 409.

χχ) Ad Harpocrat. in animadu. in Notas Mauſaci p. 230. Edit. Gronou.

hoc die TVO et importunus diſputatione male producenda videar, eam finiam, cum officium peregero id, cui praeſtando omne hoc quicquid rei eſt, ſuſceptum eſt. Intelligis nempe, DOCTISSIME HOMMELI, me loqui de officio honores hoc die TIBI collatos gratulandi. Quamquam autem ipſe, qui omnem TVAM fortunam communico, de hac TVA felicitate ita laetor, vt mihi videar eſſe is, cui potius ſit gratulandum, quam qui alii gratulari debeat; tamen non putaui mihi eſſe committendum, vt hoc officio negligendo amicitia TVA non ambitioſa magis quam vera indignus quodammodo eſſe videar. In quo quidem perquam difficile eſt ad iudicandum PARENTIne TVO plus, an TIBI ſit gratulandum. Nam PARENTEM TVVM OPTIMVM, PATRONVM mihi ſumma obſeruantia COLENDVM quis non longe feliciſſimum praedicet, quod cum ſuis virtutibus, tum inprimis TE filio, qui virtute, ingenio, doctrinaque Paternam imaginem refers, omnium facile fortunam ſuperat; et qui fortunae fauore, ſiue potius ſua prudentia, diligentiaque in TE erudiendo aſſecutus eſt hoc, vt officium amoris erga filium, quod natura Parenti neceſſarium facit, EI efficeretur gratum. TIBI vero, HOMMELI ORNATISSIME, quis non liberaliter fateatur omnes TVOS maximam gratulationem debere, non ſolum ob cauſam eam, quod PARENTEM habes eum, qui prudentiſſimus ſtudiorum TVORVM, fideliſſimusque auctor, TE erudiuit artibus iis, quibus ingenia ad magnae fortunae cultum excitantur, ſed etiam, quod conſiliis TVIS ſapientiſſimis in litterarum ſtudio colendo euentus feliciſſime reſpondit, ita vt hodie ſummae TVAE diligentiae honores ſummi ſint tributi, maioresque, mox capiendi, oſtendantur: Qui vt fauſti TIBI felicesque ſint precor. Habes a me TIBI, HOMMELI AMICISSIME, hoc die offerendum munus, ſi eius dignitatem ſpectas, leue, ſi animum meum, magnum. In beneficii, a TE mihi tributi, loco ponam, ſi me dignum iudicaueris, a quo munus, animo et voluntate maius et amplius, quam re, accipias. De meo erga TE amore non eſt quod dicam: hoc vnum TIBI perſuadeas rogo, me vitam potius eſſe, quam eum depoſiturum. ✲ ✲ ✲

Digitized by Google